

EESTIROOTSLASTE KULTUURIOMAVALITSUS ESTLANDSSVENSJKARNAS KULTURFÖRVALTNING

Heidy Purga

Kultuuriminister

Eda Silberg

Kultuurilise mitmekesisuse asekanter

Kalle Vister

Eesti Rahvakultuuri Keskus

PÖÖRDUMINE

31.10.2023

Eestirootslaste Kultuuriomavalitsuse juhatuse esindajate kohtumisel Kultuuriministeeriumi kultuurilise mitmekesisuse asekanteri Eda Silbergiga 18.08.2023 tutvustasime ettepanekut lisada seitsme kultuuriruumi toetusprogrammi kõrvale kaheksas - rannarootsi kultuuriruum. Vastavalt kohtumisel kokkulepitule esitame käesoleva pöördumisega ettepaneku kirjalikult.

Eestirootslaste Kultuuriomavalitsus (ERKOV) loodi 2007. aastal ning senini on tegevuse toetamine toimunud "Vähemusrahvuse kultuuriautonomia seaduse" alusel. 2023. aastal eraldas Kultuuriministeerium ERKOVile 57500 eurot tegevustoetust.

Aastatel 2020–2021 algatas ERKOV Kultuuriministeeriumi toel laiapõhjalise rannarootsi kultuuriruumi strateegia koostamise, millesse panustasid sajad inimesed kõikidelt rannarootsi asualadelt, lisaks eestirootsi kogukonna esindajad Rootsist. Eestis elab praegu hinnanguliselt rohkem kui 1500 rannarootsi juurtega inimest ja arvuliselt veel suurem kogukond elab Rootsist. Rannarootsi kultuuriruumi strateegia annab võimaluse suurendada rannarootsi päritolu inimeste huvi oma kultuuripärandi vastu ja samal ajal ka suurendada ajalooliste asualade elanike huvi selle kultuuri arendamise vastu. Strateegia kinnitati 2021. aastal ning see püstitab neli olulist eesmärki:

Eestirootslaste Kultuuriomavalitsuse
Sihtasutus
Reg nr 90009861
Sadama 31, Haapsalu 90507

IBAN:EE86 2200 2210 4535 4927
BIC: HABAE2X
Swedbank AS
www.eestirootslane.ee

(+372) 53 495368

EESTIROOTSLASTE KULTUURIOMAAVALITSUS ESTLANDSSVENSKARNAS KULTURFÖRVALTNING

1. **Tugevad kogukonnad:** Rannarootsi ajaloolised piirkonnad on elujõulised ja tagatud on nende igakülgne areng.
2. **Keel ja kultuur:** Rannarootslaste keele- ja kultuuritraditsioonid on hoitud ja hinnatud.
3. **Turism ja nähtavus:** Piirkondades pakutavad turismiteenused ja loomeettevõtlus toetavad kohalikku arengut ning tutvustavad rannarootslaste kultuuripärandit laiemale avalikkusele.
4. **Koostöö ja võimekus:** Rannarootslaste arendamiseks on olemas toimivad koostöövõrgustikud, vajalikud teadmised ning rahaline võimekus.

Strateegia osana valmis detailne tegevuskava aastateks 2021–2026, mis koondab kõik olulisemad algatused rannarootsi kultuuriruumi arendamiseks kõikidelt peamistelt osalistelt. Kultuuriruumi strateegia koostamine ja selle elluviimine on rannarootsi kogukonnas ning asualadel tekitanud väga positiivsed arengud, huvi kultuuripärandi ja loomemajandusega seotud teemade vastu on kasvanud ning valmisolek projektide käivitamiseks on hüppeliselt tõusnud. Samas on rahalised võimalused projektide elluviimiseks äärmiselt piiratud.

Rannarootsi kultuuriga seotud tegevuste elluviimiseks on võimalik toetust taotleda Eesti Rahvakultuuri Keskuse programmist “Saarte pärimuskultuuri toetamine”, mille kogueelarve oli 2023. aastal 83 772 eurot. Programm on suunatud kõigile pühasustusega saartele ja eestirootsi aladele. 2023. aastal programmist jagatud toetustest läks rannarootsi kultuuripärandi või asualadega seotud projektidele 22 928 eurot. Programm toetab kultuuripärandiga seotud uurimist, talletamist, loomingut ja selle vahendamist, abikõlblikud pole aga mitmed kultuuriruumi elujõulisusega seotud toetavad tegevused, sh pärandil põhinevate loomeettevõtete võimekuse tõstmise ega toote- ja teenusearendus, kultuuriturismi arenguvõimaluste loomine jms.

Võrdluseks, Kihnu kultuuriruumi toetusprogrammi maht 2023. aastal on 115 000 eurot, Setomaa programmi maht 199 000 eurot, Vana-Võromaal 110 000 eurot (kusjuures Võru Instituudi tegevust rahastatakse eraldi riigieelarvest), Mulgimaal 122 000 eurot, Peipsiveerel 51 000 eurot.

Lühivaates on kultuuripärandiga seonduv arendustegevus ennekõike pärsitud perioodil 2021–2026 järgmiste projektide ja/või tegevuste osas:

- rannarootsi kultuuripärandit tutvustava videomaterjali koostamine (parvlaevade ekraanidel näitamiseks);
- ühisnäituse ettevalmistamine Eesti Rahva Muuseumiga 2025. aastal, mille käigus intervjuueritakse rannarootslasi nii Eestis kui ka Rootsis;

Eestirootslaste Kultuuriomavalitsuse
Sihtasutus
Reg nr 90009861
Sadama 31, Haapsalu 90507

IBAN:EE86 2200 2210 4535 4927
BIC: HABAE2X
Swedbank AS
www.eestirootslane.ee

(+372) 53 495368

EESTIROOTSLASTE KULTUURIOMAVALITSUS ESTLANDSSVENSKARNAS KULTURFÖRVALTNING

- Aibolandi suvefestivali korraldamine – üleriigilise ja rahvusvahelise haardega regulaarse rannarootsi kultuurifestivali käivitamine, iga-aastase kultuurikalendri koostamine ning kultuuriteekonna Austervegr kavandamine ning käigus hoidmine;
- veebilehe www.visitaiboland.ee väljaarendamine, et sellest saaks värav rannarootsi kultuuriruumi, mis annaks ülevaate rannarootsi kultuuripärandist nii eesti kui ka rootsi keeles ning osaliselt inglise keeles.

Pikemas vaates on kultuuriruumiga seonduv arendustegevus piiratud järgmiste tegevuste osas:

- meetmest “Atraktiivne piirkondlik ettevõtlus- ja elukeskkond” (struktuurivahenditest rahastatav projekt Vormsi, Noarootsi ja Haapsalu piirkondast, et tuua sinna seoses rannarootsi kultuuripärandiga täiendavaid töökohti ja kasutada pärandit ettevõtluses, hariduses ja muudes valdkondades) kavandatava projekti juhtpartnerina on kultuuriomavalitsusel puudu omafinantseeringust kuni 100 000 eurot aastas perioodil 2025–2028;
- rannarootsi pärandkultuuril põhinevate turismitoodete- ja teenuste arendamine ning turundamine, sellega seotud koolituste korraldamine;
- rannarootsi kultuuriruumi eestvedajate koolitus- ja arendusprogrammi käivitamine;
- stipendiumite väljaandmine, et täiendavalt koostöös ülikoolidega uurida rannarootsi kultuuripärandit;
- Eestirootslaste Kultuuriomavalitsuse kui kultuuriruumi keskse organisatsiooni võimekus projektide käivitamiseks ning elluviimiseks.

Eelnevast tulenevalt teeme Kultuuriministeriumile ja Eesti Rahvakultuuri Keskusele järgnevad ettepanekud:

1. Luua eraldiseisev rannarootsi kultuuriruumi toetusprogramm, mille rakendajaks oleks sarnaselt teistele kultuuriruumide programmidele Eesti Rahvakultuuri Keskus.
2. Tõsta programmi mahtu sarnasele tasemele teiste võrreldavate kultuuriruumidega, mis tagaks nii Eestirootslaste Kultuuriomavalitsuse organisatsioonilise võimekuse kultuuriruumi arendamiseks kui ka rannarootsi asualadelt tulevate projektide elluviimise.
3. Lisada rannarootsi kultuuriruumi toetusmeetme abikõlblike tegevuste loetellu kultuuriruumi arenguga seotud tegevused, sh loomeettevõtluse arendamine, turismiturunduse elluviimine, kogukondade eestvedajate koolitamine jms.
4. Lühemas perspektiivis leida võimalus 2024. ja 2025. aastal toimuvate rannarootsi suursündmuste elluviimise täiendavaks toetamiseks.

Eestirootslaste Kultuuriomavalitsuse
Sihtasutus
Reg nr 90009861
Sadama 31, Haapsalu 90507

IBAN:EE86 2200 2210 4535 4927
BIC: HABAE2X
Swedbank AS
www.eestirootslane.ee

(+372) 53 495368

EESTIROOTSLASTE KULTUURIOMAAVALITSUS ESTLANDSSVENSKARNAS KULTURFÖRVALTNING

Oleme tänulikud, kui üheskoos Kultuuriministeeriumi ja Eesti Rahvakultuuri Keskusega saame alatada laiemat diskussiooni rannarootsi kultuuriruumi arendamise võimalustest ning oleme valmis igakülgselt panustama rannarootsi kultuuriruumi toetusprogrammi ettevalmistamisse.

Lugupidamisega

Juhatuse nimel

Jana Stahl

Eestirootslaste Kultuuriomavalitsuse
Sihtasutus
Reg nr 90009861
Sadama 31, Haapsalu 90507

IBAN:EE86 2200 2210 4535 4927
BIC: HABAE2X
Swedbank AS
www.eestirootslane.ee

(+372) 53 495368